

MONTAJ SİGORTALARI GENEL ŞARTLARI (BÜTÜN MUHATARALAR)

Sigorta Teminatının Kapsamı

Madde 1

Bu sigorta; konusunu teşkil eden değerlerin teminat müddeti içinde, montaj sahasında bulunduğu sırada, bu poliçede gösterilen istisnalar dışında kalan, önceden bilinmeyen ve ani bir sebeple herhangi bir ziya ve hasara uğraması halini temin eder.

Aksine Sözleşme Yoksa Teminat Dışında Kalan Haller

Madde 2

Aksine sözleşme yoksa aşağıdaki haller sigorta teminatı dışındadır:

- Montajın yapılması için kullanılan makine, alet ve teçhizat ile geçici barakalar ve yardımcı tesisler,
- Üçüncü şahısların maruz kalacağı zararlar dolayısıyla düşecek hukuki sorumluluklar,
- Hasar neticesi enkazın kaldırılması masrafları,
- Teminatın kapsamına giren sebeplerden ötürü meydana gelen ziya ve hasarların gerektirdiği, uçak dışında kalan seri vasıtalarla yapılan nakliye masrafları, fazla çalışma ücretleri,
- Grev, lokavt, kargaşalık ve halk hareketlerinin ve bunların gerektirdiği askeri ve inzibati hareketlerin sebep olduğu bütün ziya ve hasarlar,
- Dört haftayı geçen tecrübe devresinde meydana gelen ziya ve hasarlar,
- 3 üncü maddenin (m) bendinde belirtilen zararlar hariç olmak üzere, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda belirtilen terör eylemleri ve bu eylemlerden doğan sabotaj ile bunları önlemek ve etkilerini azaltmak amacıyla yetkili organlar tarafından yapılan müdahaleler sonucunda meydana gelen zararlar
- Sigorta sözleşmesiyle teminat altına alınan rizikoların gerçekleşmesi sonucunda doğrudan veya dolaylı olarak meydana gelen her türlü çevre kirliliği sebebiyle oluşabilecek bütün zararlar

Teminat Dışında Kalan Haller

Madde 3

Aşağıdaki haller sigorta teminatının dışındadır:

- Harp, her türlü harp olayları, istila, yabancı düşman hareketleri, çarpışma (harp ilan edilmiş olsun, olmasın); iç harp, ihtilal, isyan, ayaklanma ve bunların gerektirdiği inzibati ve askeri hareketler sebebiyle meydana gelen bütün ziya ve hasarlar,
- Herhangi bir nükleer yakıttan veya nükleer yakıtın yanması sonucu nükleer artıklardan veya bunlara atfedilen sebeplerden husule gelen iyonlayıcı radyasyonların veya radyo-aktivite bulaşmalarının ve bunların gerektirdiği askeri ve inzibati tedbirlerin sebep olduğu bütün ziya ve hasarlar (bu bentte geçen yanma deyimi kendi kendini idame ettiren herhangi bir nükleer ayrışım «fission»

olayını da kapsayacaktır).

- Kamu otoritesi tarafından sigortalı mal üzerinde yapılacak tasarruflar sebebiyle meydana gelen bütün ziya ve hasarlar,
- Monte edilecek kıymetlerin kendi bünyelerinde mevcut konstrüksiyon, döküm, malzeme, hesap, atölye ve montaj hataları (bu istisnalar kusurlu parça ve kısımların tamir ve ikame masraflarına münhasır olup sigortalı diğer kıymetlerde bu sebeplerle meydana gelecek ziya ve hasarlara şamil olmayacaktır),
- Aşınma, yıpranma, paslanma ve çürümeler,
- Montajın yapılması için kullanılan makine ve teçhizatın mekanik veya elektriki arıza veya kırılmaları (bahis konusu arıza ve kırılmaların diğer sigortalı kıymetlerde husule getireceği ziya ve hasarlar teminata dahildir),
- Envanter açıkları,
- Sigortalının veya onun yerine kâim olan sorumlu kişinin kastı ve ayrıca sözleşme varsa ağır kusuru,
- Montajı tamamlanan veya varsa tecrübe devresi biten, yahut işverene teslim edilen veya işveren tarafından kullanılan kısımlarda doğrudan doğruya veya dolayısıyla vukua gelecek ziya ve hasarlar,
- Montajın gecikmesinden, kısmen veya tamamen durmasından, taahhüdün tamamlanamamasından, akdin feshinden veya cezai şartların uygulanmasından ileri gelen zararlar dahil, kâr kaybı ve estetik kusurlar gibi her türlü netice zararları,
- Montajla alâkalı bilumum hava ve kara nakil vasıtaları ile yüzen araçlar,
- Nakit, kıymetli evrak (çek, senet, pul, esham ve tahvilat gibi) fatura, dosya, borç delilleri ve hesaba müteallik bütün defter ve evrak, inşaat ve tesisat plan ve projeleri,
- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda belirtilen terör eylemleri ve bu eylemlerden doğan sabotaj sonucunda oluşan veya bu eylemleri önlemek ve etkilerini azaltmak amacıyla yetkili organlar tarafından yapılan müdahaleler sonucu meydana gelen biyolojik ve/veya kimyasal kirlenme, bulaşma veya zehirlenmeler nedeniyle oluşacak bütün zararlar.

Teminatın Müddeti

Madde 4

Teminatın müddeti, poliçede belirtilen başlangıç tarihi esas olmak kaydıyla ekli listedeki kıymetlerin montaj sahasına boşaltıldığı andan itibaren başlar ve poliçede belirtilen bitiş tarihinde sona erer. Ancak montajın bu tarihten evvel kısmen veya tamamen bitirilip işverene teslimi halinde teminat müddeti bu kısımlar itibarıyla sona erer. Bu teminata konu teşkil eden, montaj mahalline boşaltılan makine ve malzeme için nakliyat sigortası mevcut ise bunlar itibarıyla teminat, nakliyat sigortası teminatının bitiminden itibaren başlar.

Teminat müddetine, poliçede aksi belirtilmedikçe, dört haftalık tecrübe devresi de dahildir; şu kadar ki, kullanılmış makine ve tesislerin montajının sigortaya konu olması halinde, bu gibi makine ve tesisler için tecrübe devresi teminatı verilemez.

Sigortalı, tesisin tümünün veya herhangi bir kısmının tecrübe çalışmasına başlama tarihlerini en az 8 gün önceden sigortacıya yazılı olarak bildirmekle yükümlüdür. Montajın teminat müddeti poliçede öngörülen tarihten evvel sona erdiği takdirde, tecrübe devresi, süresi değiştirilmeksizin öne alınır. Ancak montaj teminat müddetinin poliçede öngörülen müddetten evvel sona ereceğinin sigortalı tarafından en az 8 gün evvelinden sigortacıya yazılı olarak ihbar edilmesi şarttır.

Sigortaya konu olan montaj işleri poliçede gösterilen tarihte bitirilmediği takdirde teminat müddeti, yetkili Tarife Komitesi'nce tespit olunacak şartlar ve ek bir prim karşılığı uzatılır.

Tecrübe devresi faaliyetleri dört haftalık süre içinde bitirilemediği takdirde teminat müddeti yetkili Tarife Komitesi'nce tespit olunacak şartlar ve ek bir prim karşılığında uzatılabilir.

Sigortanın Başlangıcı ve Sonu

Madde 5

Sigorta, poliçede başlama ve sona erme tarihleri olarak yazılan günlerde, aksi kararlaştırılmadıkça Türkiye saati ile öğleyin saat 12:00'de başlar ve öğleyin saat 12:00'de sona erer.

Sigorta Ettirenin Beyan Yükümlülüğü

Madde 6

Sigortacı, bu sigortayı sigorta ettirenin rizikonun hakiki durumunu bildirmek üzere teklifname, poliçe ve eklerinde yazılı beyanına dayanarak kabul etmiştir.

Sigorta ettirenin beyanı hakikate aykırı veya eksik ise, sigortacının sözleşmeyi yapmamasını veya daha ağır şartlarla yapmasını gerektirecek hallerde:

- a. Sigorta ettirenin kastı varsa, sigortacı durumu öğrendiği tarihten itibaren 1 ay içinde sözleşmeden cayabilir ve riziko gerçekleşmiş ise tazminatı ödemez. Cayma halinde sigortacı prime hak kazanır.
- b. Sigorta ettirenin kastı yoksa ve bu durum rizikonun gerçekleşmesinden evvel anlaşılırsa sigortacı durumu öğrendiği tarihten itibaren bir ay içinde sigorta poliçesini feshetmek veya rizikonun ağırlığı ile mütenasip veya yetkili Tarife Komitesi tarafından tespit edilecek prim farkını almak suretiyle yürürlükte tutmak şıklarından birini seçer.

Sigortacı tarafından yapılan fesih ihbarı postaya veya notere verildiği tarihten itibaren 15 gün sonra öğleyin saat 12:00'de hüküm ifade eder ve işlemeyen sigorta müddetine ait prim aşağıdaki uygulamaya tâbi olur.

1. Fesih esas montaj devresi içinde olursa işlemeyen sigorta müddetine ait prim gün esasına göre iade olunur. Ayrıca dört haftayı geçen tecrübe devresi teminatı söz konusu ise bu devreye ait prim de tamamen iade edilir.
2. Fesih dört haftalık tecrübe devresi içinde olursa, bu devreye ait primden iade yapılmaz.

3. Fesih dört haftayı geçen tecrübe devresinde vuku bulursa tecrübe devresinin içinde bulunulan aya ait primden iade yapılmaz, müteakip aylara ait prim tamamen iade olunur.

c. Süresinde kullanılmayan cayma, fesih veya prim farkını talep etme hakkı düşer.

d. Sigorta ettirenin kastı bulunmadığı takdirde riziko:

1. Sigortacı durumu öğrenmeden önce veya,
2. Sigortacının fesih ihbarında bulunabileceği süre içinde veyahut,
3. Bu ihbarın hüküm ifade etmesi için geçecek süre içinde gerçekleşirse sigortacı tahakkuk ettirilen prim ile rizikonun ağırlaşması sebebiyle yetkili Tarife Komitesi tarafından tespit ve buna göre tahakkuk ettirilmesi gereken prim arasındaki nispet dairesinde tazminattan indirim yapar.

Sigorta Süresi İçinde İhbar Yükümlülüğü ve Sonuçları

Madde 7

Akdin yapılmasından sonra sigortalı malın teklifname, poliçe ve eklerinde beyan olunan yeri ve hali sigortacının muvafakati olmadan değiştirildiği takdirde sigorta ettiren, bu değişikliği:

- a. Kendisi tarafından veya açık veya zimni rızası ile bir başkası tarafından yapılmış ise derhal,
- b. Açık veya zimni rızası olmadan başka bir şahıs tarafından yapılmış ise durumu öğrenir öğrenmez,

ve her iki halde de en geç 8 gün içinde sigortacıya ihbarla yükümlüdür.

Sigortacı değişikliği öğrendiği tarihten itibaren, bu değişiklik sözleşmeyi yapmamasını veya daha ağır şartlarla yapmasını gerektiriyorsa 8 gün içinde:

1. Sözleşmeyi fesheder veya
2. Yetkili Tarife Komitesi'nce tespit edilecek prim farkını talep etmek suretiyle akdi yürürlükte tutar.

Sigorta ettiren, talep edilen prim farkını kabul etmediğini 8 gün içinde bildirdiği takdirde akit feshedilmiş olur.

Sigortacı tarafından yapılan fesih ihbarı postaya veya notere verildiği tarihten itibaren 8 gün sonra öğleyin saat 12:00'de, sigorta ettiren tarafından yapılan fesih ihbarı ise postaya veya notere verildiği tarihi takip eden gün öğleyin saat 12:00'de hüküm ifade eder.

Sözleşmenin feshi halinde işlemeyen sigorta müddetine ait prim iadesinin gerekip gerekmediği, gerekiyorsa miktarı yetkili Tarife Komitesi'nce tespit olunur.

Herhalde rizikonun ağırlaşmasından itibaren poliçenin sona ermesine kadar geçen günler için gereken prim farkını almaya sigortacı hak kazanır.

Süresinde kullanılmayan fesih veya prim farkını talep etme hakkı düşer.

Sigortalı malın teklifname, poliçe ve eklerinde beyan olunan yerinin veya halinin değiştiğini öğrenen sigortacı sigorta primini tahsil etmek gibi sigorta sözleşmesinin aynen devamına razı olduğunu gösteren bir harekette bulunursa fesih veya prim farkını talep etme hakkı düşer.

Sigortalı malın yer veya halinde rizikoyu ağırlaştırıcı

değişiklikleri, sigorta ettiren ihbar süresi içerisinde kasten bildirmemişse, ihbar süresinden sonra gerçekleşen hasarlara ait tazminat hakkı düşer; ihbar yükümlülüğüne riayetsizlik kasıtlı değilse alınan primle alınması gereken prim arasındaki orantıya göre tazminattan indirim yapılır.

Meydana gelen değişiklikler rizikoyu hafifletici mahiyette olur ve primin indirilmesini icap ettirir ise durumun sigortacıya yazı ile bildirilmesinden sözleşmenin sona ermesine kadar geçecek süre için yetkili Tarife Komitesi'nce tespit edilecek prim farkı sigortalıya iade edilir.

Bu madde hükümleri sigortalıya da aynen uygulanır.

Mülkiyet Değişikliği

Madde 8

Sigortalı malın mülkiyetinde bir değişiklik olduğu takdirde, sigortanın hükmü devam eder ve sigortalının poliçeden doğan hak ve borçları yeni hak sahibine intikal eder. Bu takdirde sigorta ettiren ve sigortanın mevcudiyetini öğrenen yeni hak sahibi, devir keyfiyetini 15 gün içinde sigortacıya bildirmekle yükümlüdür. Bu yükümlülük yerine getirilmez ise sigortacı sorumluluktan kurtulur.

Sigortacı değişikliği; yeni hak sahibi de sigortanın mevcudiyetini öğrendiği tarihten itibaren 8 gün içinde sigortayı feshedebilir.

Süresinde kullanılmayan fesh hakkı düşer.

Poliçenin sigortacı tarafından feshi halinde, fesh ihbarı postaya veya notere verildiği tarihten itibaren 8 gün sonra öğleyin saat 12:00'de, yeni hak sahibi tarafından feshi halinde ise fesh ihbarı postaya veya notere verildiği tarihi takip eden gün öğleyin saat 12:00'de hüküm ifade eder.

Feshin hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi, sözleşmenin sigortacı tarafından feshi halinde gün esaslı, yeni hak sahibi tarafından feshi halinde ise yetkili Tarife Komitesi'nce tespit edilecek esasa göre prim farkı yeni hak sahibine iade olunur.

Sigortalı malın malikinin değişmesi anında mevcut prim borçlarından sigorta ettiren, fesh hakkını kullanmayan yeni hak sahibi ile birlikte sorumludur.

Sigorta ettirenin ölümü halinde, bu sigortadan doğan bütün hak ve borçlar olduğu gibi yeni hak sahiplerine intikal eder.

Sigortalının Poliçenin Yürürlüğü Esnasındaki Yükümlülükleri

Madde 9

Sigortalı, sigorta konusu montaj işleri ile malzeme, teçhizat, tesisat ve makinelerin emniyeti ve korunması için, sigortalı değilmiş gibi gerekli ihtimamı göstermekle yükümlüdür.

Sigortacı yetkili memurları vasıtası ile gerektiğinde sigorta konusu bina ve tesisleri teftiş ve kontrole yetkili olup, sigortalı da bu kontrollere müsaade ve yardım etmekle yükümlüdür.

Sigorta Priminin Ödenmesi, Sigortacının Sorumluluğunun Başlaması ve Sigorta Ettirenin Temerrüdü

Madde 10

Sigorta priminin tamamının, primin taksitle ödenmesi kararlaştırılmışsa peşinatın (ilk taksit) akit yapılır yapılmaz ve en geç poliçenin teslimi karşılığında ödenmesi gerekir. Aksi

kararlaştırılmadıkça, prim veya peşinat ödenmediği takdirde poliçe teslim edilmiş olsa dahi sigortacının sorumluluğu başlamaz ve bu husus poliçenin ön yüzüne yazılır. Sigorta ettiren kimse, sigorta primini veya primin taksitle ödenmesi kararlaştırıldığı takdirde peşinatını, sigorta poliçesinin teslim edildiği günün bitimine kadar ödemediği takdirde temerrüde düşer ve prim borcunu temerrüde düştüğü tarihi takip eden 30 gün içinde dahi ödemediği takdirde sigorta sözleşmesi hiç bir ihtara gerek olmaksızın feshedilmiş olur. Prim ödenmemiş olmasına rağmen poliçenin teslimi ile sigortacının mesuliyetinin başlayacağını kararlaştırıldığı hallerde, bu bir aylık sürenin ilk onbeş gününde sigortacının sorumluluğu devam eder.

Primin taksitle ödenmesi kararlaştırıldığı takdirde, taksitlerin kesin ödeme zamanı, miktarı ve vadesinde ödenmemesinin sonuçları poliçe üzerine yazılır veya poliçe ile birlikte yazılı olarak sigorta ettirene bildirilir. Sigorta ettiren kimse, kesin vadeleri poliçe üzerinde belirtilen ya da yazılı olarak kendisine bildirilmiş olan prim taksitlerinin herhangi birini vade günü bitimine kadar ödemediği takdirde temerrüde düşer. Sigorta ettiren, prim borcunu temerrüde düştüğü tarihi takip eden onbeş gün içinde ödemediği takdirde sigorta teminatı durur. Rizikonun gerçekleşmemesi kaydıyla, teminatın durduğu süre içinde prim borcunun ödenmesi halinde teminat durduğu yerden devam eder. Sigorta teminatının durduğu tarihten itibaren 15 gün içerisinde prim borcunun ödenmemesi halinde, sigorta sözleşmesi hiç bir ihtara gerek olmaksızın feshedilmiş olur.

Poliçenin ön yüzüne yazılması kaydıyla, rizikonun gerçekleşmesiyle henüz vadesi gelmemiş prim taksitlerinin sigortacının ödemekle yükümlü olduğu tazminat miktarını aşmayan kısmı, muaccel hale gelir.

Bu madde uyarınca sigorta sözleşmesinin feshedilmiş sayıldığı hallerde, sigortacının sorumluluğunun devam ettiği süreye tekabül eden prim gün esaslı üzerinden hesap edilerek fazlası sigorta ettirene iade edilir.

Sigorta Bedeli ve Primin Ayarlanması

Madde 11

Bu poliçede gösterilen sigorta bedeli:

- Monte edilecek makine, tesisat ve malzemenin (var ise gümrük, vergi, resim ve harçları ile nakliye ve montaj masrafları dahil) değeri ile,
- Ayrıca sigorta yapılmış ise montajın yapılması için kullanılan makine, alet ve teçhizat ile geçici barakalar ve yardımcı tesislerin cari piyasa değerinden aşağı olamaz.

Poliçede gösterilen sigorta bedelini teşkil eden değerlerde bir artış husule geldiği takdirde sigorta ettiren bu artışa muttali olduğunda en geç 5 gün içinde ve fakat herhangi bir hasarın vukuundan önce keyfiyeti yazılı olarak sigortacıya bildirmekle sorumludur.

Sigorta bedelinin % 20'sini geçmeyen değer artışları sigortalı sayılır. % 20'yi geçen değer artışlarının sigortalı sayılabilmesi için sigortacının yazılı muvafakati şarttır. % 20'yi geçen değer artışlarının sigortacı tarafından kabul edilmemesi halinde, bu sigortaya ilk tehlike sigortası hükümleri uygulanır. Sigorta bedelindeki artışa orantılı olarak prim ayarlaması yapılır.

Hasar Vukuunda Sigortalının Yükümlülükleri

Madde 12

Sigortalı, hasar vukuunda aşağıdaki hususları yerine getirmekle yükümlüdür:

- Hasar vukuunu öğrendiği tarihten itibaren en geç 5 gün içinde sigortacıya ihbar etmek;
- Sigortalı değilmişçesine gerekli kurtarma ve koruma tedbirlerini almak ve bu maksatla sigortacı tarafından verilen talimata elinden geldiği kadar uymak;
- Hasarın sebebi ile hangi hal ve şartlar altında vukua geldiğini tayine, ziya ve hasar miktarlarıyla delilleri tespiti yararlı ve sigortalı için sağlanması mümkün gerekli bilgi ve belgeleri (aslı veya kendisi tarafından tasdikli sureti veyahut fotokopisi) sigortacının talebi üzerine gecikmeksizin vermek ve rücu hakkının kullanılmasına yararlı, sigortalı için sağlanması mümkün gerekli bilgi ve belgeleri temin ve muhafaza etmek,

Şu kadar ki, sigortalı yukarıdaki hükümler dairesinde sigortacıyı haberdar ettikten sonra montajın aksamaması amacıyla küçük çaptaki tamirleri (ayrıca tamir ihbarında bulunmak kaydıyla) sigortacının yetkili elemanlarının gelmesini beklemeden yaptırabilir.

Sigortacı, hasar ihbarını aldıktan sonra 7 gün içerisinde eksperini hasar yerine göndermediği takdirde, sigortalı herhangi bir kayda bağlı olmaksızın hasarlı kısmın tamirine başlayabilir.

- Ziya ve hasarın tahmini miktarını belirtir bir tazminat beyannamesini makul ve muhik bir süre içinde sigortacıya vermek,
- Zaruri haller dışında hasar konusu yer veya mallarda bir değişiklik yapmamak,
- Tazminat yükümlülüğü ve miktarı ile rücu haklarının tespiti için sigortacının yetkili kıldığı temsilcilerinin sigortalı yer veya mallarda ve bunlarla ilgili belgeler üzerinde yapacakları araştırma ve incelemelere müsaade etmek,
- Sigorta konusu ile ilgili başkaca sigorta sözleşmeleri varsa, bunları sigortacıya bildirmek.

Tazminat Hakkının Eksilmesi veya Düşmesi

Madde 13

Sigortalı, hasar vukuundaki yükümlülüklerini yerine getirmez ve bunun sonucu ziya ve hasar miktarında bir artış olursa, sigortacının ödeyeceği tazminattan bu suretle artan kısım indirilir.

Sigortalı, rizikonun tahakkukuna kasten sebebiyet verir veya ziya ve hasar miktarını kasten artırıcı fiillerde bulunursa, bu poliçeden doğan haklar düşer.

Hasarın Tespiti

Madde 14

Bu poliçe ile sigortalı kıymetlerde meydana gelen ziya ve hasarın miktarı taraflarca uyuşularak tespit edilir. Taraflar uyuşamadıkları takdirde, ziya ve hasarın miktarı, mütehassis mühendisler veya teknisyenler arasından seçilecek hakem-bilirkişi diye adlandırılan bilirkişiler tarafından, aşağıdaki hükümlere tâbi olmak üzere tespit edilir:

- İki taraf tek hakem-bilirkişi seçiminde anlaşamadıkları takdirde, taraflardan her biri kendi hakem-bilirkişisini tayin eder ve bu hususu noter eliyle diğer tarafa bildirir. Taraf hakem-bilirkişileri tayinlerinden itibaren 7 gün içerisinde ve incelemeye geçmeden evvel, bir üçüncü tarafsız hakem-bilirkişi seçerler ve bunu bir tutanakla tespit ederler. Üçüncü hakem-bilirkişi, ancak taraf hakem-bilirkişilerin anlaşamadıkları hususlarda, anlaşamadıkları hadler dahilinde kalmak ve buna münhasır olmak kaydıyla karar vermeye yetkilidir. Üçüncü hakem-bilirkişi kararını müstakil bir rapor halinde verebileceği gibi, diğer hakem-bilirkişilerle birlikte bir rapor halinde de verebilir. Hakem-bilirkişi raporları taraflara aynı zamanda tebliğ edilir. Hakem-bilirkişi raporlarının beher ünite için tespit edilecek ziya ve hasar miktarlarından başka,
  - Hasarın belli veya muhtemel sebebini,
  - Hasarlı kıymetlerin hasardan bir gün önceki gerçek değeri ile yenileme (ikame) değerini,
  - Tamir veya başka hususlar için faydalanılabilecek enkazın ağırlığını ve değerini de ihtiva etmesi gereklidir.
- Taraflardan herhangi bir diğer tarafça yapılan tebliğden itibaren 15 gün içerisinde hakem-bilirkişisini tayin etmez, yahut taraf hakem-bilirkişileri üçüncü hakem-bilirkişinin seçimi hususunda 7 gün içerisinde anlaşamazlar ise, taraf hakem-bilirkişi veya üçüncü hakem-bilirkişi, taraflardan birinin talebi üzerine hasar mahallindeki ticaret davalarına bakmaya yetkili mahkeme başkanı tarafından tarafsız ve mütehassis şahıslar arasından seçilir.
- Her iki taraf üçüncü hakem-bilirkişinin (bu şahıs ister hakem-bilirkişilerince, ister yetkili mahkeme başkanı tarafından seçilecek olsun) sigortacının veya sigortalının ikamet ettiği veya hasarın meydana geldiği mahal dışından seçilmesini isteme hakkını haizdirler ve bu isteğin yerine getirilmesi gereklidir.
- Hakem-bilirkişiler ölür, vazifeden çekilir veya reddedilir ise, ayrılan hakem-bilirkişi yerine yenisi aynı usule göre seçilir ve tespit muamelesine kaldığı yerden devam edilir. Sigortalının ölümü, tayin edilmiş bulunan hakem-bilirkişinin vazifesini sona erdirmez. İhtisas yokluğu sebebiyle hakem-bilirkişilere yapılacak itiraz, bu şahısların öğrenildiği tarihten itibaren 7 gün içerisinde yapılmadığı takdirde, itiraz hakkı düşer.
- Hakem-bilirkişiler incelemelerinde tamamen serbesttirler. H.U.M.K.'nun ve diğer mevzuatın hükümleriyle de bağlı değildirler.
- Ziya ve hasar miktarının tespiti zımında hakem-bilirkişiler gerekli görecekları deliller ile hasar zamanında mevcut sigortalı malın ve değerinin tespitine yarayacak kayıt ve belgeleri isteyebilir ve hasar mahallinde incelemede bulunabilirler.
- Hakem-bilirkişi veya hakem-bilirkişiler yahut üçüncü hakem-bilirkişinin ziya ve hasar miktarı hususunda verecekleri kararlar kesindir, tarafları bağlar. Eğer ziya ve hasar miktarı taraflarca tespit edilmemişse bir hakem-bilirkişi kararına dayanmadan sigortacıdan tazminat talep ve dava edilemez. Hakem-bilirkişi kararlarına, ancak karar ilk bakışta anlaşılır, yani aşikâr olarak hakiki durumdan

önemli şekilde farklı ise, itiraz edilebilir ve bunların iptali raporun tebliği tarihinden itibaren bir hafta içinde, hasar mahallindeki ticaret davalarına bakmaya yetkili mahkemeden istenebilir.

- h. Taraflar tazminat miktarı hususunda anlaşmadıkça, alacak ancak hakem-bilirkişi kararı ile muaccel olur ve zaman aşımı kesin raporun taraflara tebliği tarihinden evvel işlemeye başlamaz. Meğer ki, hakem-bilirkişilerin tayini ile T.T.K.'nın 1292'nci maddesindeki ihbar müddeti arasında 2 yıllık müddet geçmiş olsun.
- i. Taraflar kendi hakem-bilirkişilerinin ücret ve masraflarını öderler. Üçüncü hakem-bilirkişinin ücret ve masrafları taraflarca yarı yarıya ödenir.
- j. Ziya ve hasar miktarının tespiti, teminat verilen rizikolar, sigorta bedeli, sigorta değeri, aşkın ve menfaat değeri altında sigorta, sorumluluğun başlangıcı, hak düşürücü ve hak azaltıcı sebepler hususunda bu poliçede ve mevzuatta mevcut hüküm ve şartlara ve bunların ileri sürülmesine tesir etmez.

Tazminatın Hesabı

Madde 15

Tazminat miktarı ekli listede her kalem itibarıyla ayrı ayrı gösterilen sigorta bedelini ve her halükârda toplam sigorta bedelini aşmamak kaydıyla aşağıda yazılı esaslar dahilinde tespit edilir:

1. Montaj konusu makine, malzeme ve işlerde:
  - i. Kısmi hasar halinde:

Tazminat tutarı sigortalı kıymetlerin hasardan bir gün önceki durumuna getirilmesi için ödenmesi gereken bedeldir. Bu bedel yedek parça bedeli, işçilik, nakliye masrafları, - varsa - gümrük, vergi, resim ve harç gibi masrafları da kapsar. Ancak bu ödemeler tutarı sigortalı kıymetlerin hasardan bir gün önceki değerini geçemez. Tazminat tutarından sovtaj ve varsa muafiyet indirilir.
  - ii. Tam hasar halinde:

Tazminat tutarı sigortalı kıymetin hasardan bir gün önceki değeridir. Tazminat tutarından sovtaj ve varsa muafiyet indirilir.
  - iii. Kullanılmış sigortalı kıymetlerin hasarı halinde:

Tazminat yukarıdaki şekilde hesaplanmakla beraber yenisi ikame edilen parçalar itibarıyla eski yeni farkı indirimi yapılır.
2. Aksine sözleşme ile temin edilen hallerde:
  - a. Montajın yapılması için kullanılan makine, alet ve teçhizat:
    - i. Kısmi hasar halinde:

Tazminat tutarı yedek parçaların ikame bedeli, nakliye masrafları, demontaj ve montaj masrafları, - varsa - gümrük, vergi, resim ve harç gibi masrafları da kapsamakla beraber yenisi ikame edilen parçalar itibarıyla eski yeni farkı indirimi yapılır. Tazminat tutarından sovtaj ve varsa muafiyet indirilir.
    - ii. Tam hasar halinde:

Tazminat tutarı sigortalı kıymetin hasardan

bir gün önceki değeridir. Tazminat tutarından sovtaj ve varsa muafiyet indirilir.

- b. Enkaz kaldırma masrafları:

Tazminat tutarı hasar mahallinin temizlenmesi için yapılan masraflar olup azami teminat tutarı poliçede belirtilmiştir.

- c. Seri vasıtalarla yapılan nakliye masrafları ve fazla çalışma ücretleri:

Tazminat tutarı bu maksatla yapılan masraflar olup azami teminat tutarı poliçede belirtilmiştir.

3. Kısmi hasar halleriyle ilgili olarak yapılan geçici tamir masrafları, kesin tamir masraflarını azalttığı oranda sigortacı tarafından kabul edilir.
4. Kısmi hasar halleriyle ilgili olarak yukarıda (i) fıkralarında belirtilen esaslar dahilinde hesaplanan tazminat tutarı sigortalı kıymetin hasardan bir gün önceki değerini aşarsa tazminat tam hasarla ilgili (ii) fıkralarında belirtilen esaslar dahilinde ödenir.
5. Hasar halinde sigorta bedelinin sigorta değerinden düşük olduğu tespit edilirse, tazminatın tutarı sigorta bedeli ile sigorta edilmesi gereken meblağ arasındaki nispet dahilinde bir indirim tâbi tutulur.

Tazminatın Ödenmesi

Madde 16

Sigortacı hasarlı herhangi bir sigortalı kıymeti tamir ettirebileceği veya yerlerine yenisini ikame edebileceği gibi zararları nakden de ödeyebilir.

Müşterek sigorta halinde, tazminat bu poliçe hükümlerine göre tespit edildikten sonra, sigortacı bu tazminattaki hissesini, sigorta bedelleri toplamına kendisinin iştiraki nispetinde öder.

Ancak poliçeler meyanında hususi mahiyet veya şartları haiz olanlar mevcut ise tazminat hissesinin tayininde bu hususiyetler ve taahhüdün tâbi olduğu şartlar karşılığı olarak nazarı itibare alınır.

Sigortalı kıymetlerden bir ünitenin kısmi hasarı halinde hasar o üniteye ait sigorta bedeline kadar olmak üzere ödenir ve ancak sigorta süresi içinde ödenecek hasarların tutarı hiçbir zaman o üniteye ait sigorta bedelini aşamaz.

Hasar ve Tazminatın Sonuçları

Madde 17

Sigortacı ödediği tazminat miktarınca hukuken sigortalı yerine geçer. Sigortalı ve sigorta ettiren sigortacının ikame edebileceği davaya yararlı ve elde edilmesi mümkün belge ve bilgileri vermeye mecburdur.

Temin edilen rizikonun gerçekleşmesi ile tam hasar meydana geldiği takdirde, sigorta teminatı sona erer. Kısmi hasar halinde, sigorta bedeli hasar tarihinden itibaren ödenen tazminat miktarı kadar eksilir.

Sigorta bedeli muhtelif birimler (ünite veya gruplar) itibarıyla ayrı ayrı gösterilmiş ve bu birimlerden (ünite veya gruplardan) biri veya birkaçı tam hasara uğramış ise bu birimlere (ünite veya gruplara) ilişkin sigorta teminatı, hasar tarihinde sona erer. Kısmi hasar halinde ise her birim (ünite veya grup) için tespit edilmiş olan sigorta bedeli hasar tarihinden itibaren

ödenen tazminat miktarı kadar eksilir.

Sigorta bedelinin eksildiği hallerde hasar tarihinden itibaren gün esaslı üzerinden prim alınmak suretiyle sigorta bedeli eski miktara çıkartılabilir.

Kısmi hasarlarda, taraflar sigorta sözleşmesini feshetme hakkına sahiptir. Taraflar fesih hakkını ancak tazminat ödenmeden önce kullanabilir.

Sigortacı, fesih hakkını kullandığı takdirde bu fesih, ihbarın postaya veya notere verildiği tarihten itibaren 15 gün sonra öğleyin saat 12:00'de hüküm ifade eder ve feshin hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi, aşağıdaki uygulamaya tâbi olur.

- i. Fesih esas montaj devresi içinde olursa işlemeyen sigorta müddetine ait prim gün esasına göre iade olunur. Ayrıca dört haftayı geçen tecrübe devresi teminatı bahis konusu ise bu devreye ait prim de tamamen iade edilir.
- ii. Fesih dört haftalık tecrübe devresi içinde olursa mezkûr dört haftalık tecrübe devresi itibariyle bir prim iadesi yapılmaz. Dört haftayı geçen devreye ait primin tamamı iade olunur.
- iii. Fesih dört haftayı geçen tecrübe devresinde vuku bulursa tecrübe devresinin içinde bulunulan ayına ait primden iade yapılmaz, müteakip aylara ait prim tamamen iade olunur.

Sigorta ettiren fesih hakkını kullandığı takdirde bu fesih, ihbarın postaya veya notere verildiği tarihi takip eden gün öğleyin saat 12:00'de hüküm ifade eder ve işlememiş sigorta süresine ait prim geri verilmez.

Bırakma

Madde 18

Aksine sözleşme yoksa hasarlı mal sigortacıya bırakılamaz.

Çeşitli Hükümler

Vergi, Resim ve Harçlar

Madde 19

Sigorta sözleşmesine, bedeline veya primine ilişkin olarak halen mevcut ve ileride konulabilecek vergi, resim veya harçlarla sigorta sözleşmesinde gösterilen idare masrafı sigorta ettirene aittir.

Tebliğ ve İhbarlar

Madde 20

Sigorta ettirenin veya sigortalının ihbar ve tebliğleri, sigorta şirketinin merkezine veya sigorta sözleşmesine aracılık yapan acenteye, noter aracılığıyla veya taahhütlü mektupla yapılır.

Sigorta şirketinin ihbar ve tebliğleri de sigorta ettirenin veya sigortalının poliçede gösterilen adresine, bu adreslerin değişmiş olması halinde ise sigorta şirketinin merkezine veya sigorta sözleşmesine aracılık yapan acenteye bildirilen son adresine aynı surette yapılır.

Taraflara imza karşılığı olarak elden verilen mektup veya telgraf ile yapılan ihbar ve tebliğler de taahhütlü mektup hükmündedir.

Hasarın vukuuna ve tamire başlamaya ait ihbarın önceden mutlaka telgrafla yapılması şarttır.

Ticari ve Mesleki Sırların Saklı Tutulması

Madde 21

Sigortacı, sigortalıya ait öğreneceği ticari ve mesleki sırların saklı tutulmamasından doğacak zararlardan sorumludur.

Yetkili Mahkeme

Madde 22

Bu poliçeden doğan ihtilaflar sebebiyle sigorta şirketi aleyhine açılacak davalarda yetkili mahkeme, sigorta şirketi merkezinin veya sigorta akdine aracılık yapan acentenin ikametgahının bulunduğu veya hasarın vukua geldiği, sigorta şirketi tarafından açılacak davalarda ise, davalının ikametgahının bulunduğu yerin ticaret davalarına bakmakla görevli mahkemesidir.

Zamanaşımı

Madde 23

Sigorta sözleşmesinden doğan bütün talepler iki yılda zamanaşımına uğrar.

Özel Şartlar

Madde 24

Bu genel şartlara, varsa, bunlara ilişkin klozlara aykırı düşmeyen özel şartlar konulabilir.